

Tweede Kamer der Staten-Generaal

T.a.v. de Vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20018
2500 EA DEN Haag

Woerden : 6 december 2022
onze ref. : E22b08/HG-tgs
doorkiesnr. : 0348 48 43 53
e-mail : tgs@vemw.nl
onderwerp : Kamerbrief t.a.v. ontwikkelingen waterstofmarkt en waterstofinfrastructuur

Geachte leden van de Vaste Commissie voor Economische Zaken en Klimaat,

Op 8 december bespreekt u de voortgang met betrekking tot de waterstofmarkt en het waterstofnetwerk met de Minister. Graag deelt VEMW, de vereniging van zakelijke gebruikers van energie en water, met u enkele zorgen m.b.t. de relevante ontwikkelingen n.a.v. de kamerbrieven van 29 juni en 2 december 2022.

Algemeen

De waterstofmarkt is een opstartende markt met bijgevolg onzekerheden en risico's. Onzekerheden in relatie tot de infrastructuur, de wetgeving en de financiële consequenties. VEMW acht actieve betrokkenheid van het ministerie bij de mitigatie en balancering van enkele van de risico's cruciaal voor het welslagen van de waterstofambities. Dat welslagen is van groot belang voor de decarbonisatie van de vraag naar moleculen als grondstof en brandstof in de industrie en de samenleving, én voor de concurrentiepositie van die industrie.

Infrastructuur

Het netwerk is een cruciale randvoorwaarde voor de ontwikkeling van een liquide markt en het CO₂-vrij maken van de Nederlandse industrie. Voor de toekomstige verbruikers van waterstof is het van belang dat zij duidelijkheid hebben t.a.v. de beschikbaarheid van het netwerk en de voorwaarden waaronder zij gebruik kunnen maken van het netwerk van HyNetworkServices (HNS), de door de minister aangewezen beheerder.

Hét kenniscentrum en dé belangenbehartiger voor zakelijke energie- en watergebruikers

Met de ontwikkeling van een nieuwe infrastructuur gaat een kip-ei probleem gepaard. Verbruikers hebben zekerheid nodig dat het waterstofnetwerk ontwikkeld gaat worden vóórdat zij investeringen kunnen doen in installaties en HNS heeft zekerheid nodig zodat zij geen pijpleidingen gaat aanleggen die vervolgens – deels - onbenut blijven. De minister heeft dit probleem willen oplossen door middel van de dekking van het aanloop- en volloopriscio en hiervoor een subsidie van €750 miljoen aan HNS ter beschikking gesteld. Naar aanleiding van gesprekken met HNS blijkt dat dit HNS onvoldoende zekerheid biedt om het netwerk aan te leggen en de 5 grote industrieclusters te verbinden. Als gevolg daarvan vraagt HNS zekerheden bij netgebruikers, hetgeen voor VEMW onacceptabel is. Hiermee belegt de netbeheerder zijn risico's bij de markt en belemmert daarmee de marktontwikkeling en vertraagt de realisatie van het netwerk. VEMW vindt dat de risico's bij de opdrachtgever van de ontwikkelaar van het netwerk behoren te liggen en niet bij de beheerder of de toekomstig aangeslotenen. De ontwikkeling van het netwerk is een noodzakelijke randvoorwaarde voor de ontwikkeling van de waterstofmarkt, en daarmee het investeringsklimaat. Dat netwerk moet tijdig gerealiseerd worden, waarbij de (investerings)kosten voor de baat uitgaan. Het is van belang dat de overheid hier haar verantwoordelijkheid neemt en voorkomt dat partijen naar elkaar verwijzen in plaats van gezamenlijk, gelijktijdig en tijdig een waterstofnetwerk en een liquide waterstofmarkt te ontwikkelen.

Wetgeving

Doordat er nog geen wettelijk kader voor waterstof bestaat, en dit ook niet vormgegeven zal worden in de Energiewet 1.0 en onderliggende regelgeving, lopen de partijen die het eerst stappen zetten en posities innemen onevenredig grote risico's. De – monopolistische - netbeheerder HNS heeft hierdoor vrije zeggenschap over de aansluitvoorwaarden, hetgeen uit oogpunt van rechtsbescherming zeer onwenselijk is. De netbeheerder dient te onderhandelen met de aangeslotenen om tot "redelijke" aansluitvoorwaarden te komen. Uit ervaring weten we dat met een monopolist niet te onderhandelen valt, onder andere vanwege het argument dat zij niet mag discrimineren. VEMW is momenteel in gesprek met HNS en Energie Nederland over deze voorwaarden. Hierdoor kunnen representatieve organisaties van aangeslotenen gezamenlijk non-discriminatoire onderhandelen. Het nadeel is dat toekomstige waterstofgebruikers hier pas rechten aan kunnen ontleen wanneer zij de handtekening onder een contract met HNS gezet hebben. Onduidelijk is wanneer zij een aansluiting kunnen krijgen en tot die tijd kunnen zij geen rechten ontleen m.b.t. de waterstofkwaliteit, de nettarieven en andere aansluiting- of transportgerelateerde zaken. Ook kunnen zij een besluit van de netbeheerder, wanneer zij geen of een ontoereikend contract aangeboden krijgen, niet laten toetsen door een onafhankelijke partij, zoals een toezichthouder of de rechter. Dit zorgt ervoor dat de risico's ongebalanceerd en eenzijdig bij de toekomstig waterstofgebruikers liggen.

Financiering

Bedrijven hebben de wens om te decarboniseren (verduurzamen) d.m.v. onder andere groene waterstof. De Europese Commissie heeft een verplichting ter afname van groene waterstof voorgesteld. De Minister wil die verplichting realiseren door normering en subsidiëring. De

industrie ziet hierbij grote risico's voor verbruikers van waterstof door een ongelijk speelveld met andere markten zoals die in de VS, vooral na invoering van de voorziene afnameverplichting voor groene waterstof die aangekondigd is per 1 januari 2026. Die zal namelijk leiden tot een hogere kostprijs. Wij kijken dan ook met grote belangstelling uit naar de uitkomsten van de speelveldtoets – als onderdeel van het Belastingplan - m.b.t. deze maatregelen. Verder verwijzen wij u m.b.t. dit onderwerp graag door naar de brief van VNO-NCW.

Wij vertrouwen erop dat u onze zorgen en kanttekeningen mee wilt nemen in uw overleg met de minister en zijn gaarne bereid deze desgewenst nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

W.g.

Hans Grünfeld
Algemeen directeur